

Hallo wereld

Hallo wereld

EEN SYRISCH MEISJE VERTELT
OVER DE OORLOG IN HAAR LAND
EN PLEIT VOOR VREDE

BANA ALABED

the house of books

Sommige namen in dit boek zijn veranderd.

Oorspronkelijke titel: *Dear World*

Oorspronkelijk uitgegeven door: Simon & Schuster, 2017

© Bana Alabed, 2017

© Vertaling uit het Amerikaans: Marjet Schumacher, 2017

© Nederlandse uitgave: The House of Books, Amsterdam 2017

Omslagontwerp: Bij Barbara, Amsterdam

Omslagbeeld: Jill Tytherleigh

Omslagfoto en auteursfoto: Fatemah Alshiha

Typografie: Krijnie Gerritsen, *bijzee*

ISBN 978 90 443 5276 4

ISBN 978 90 443 5277 1 (e-book)

NUR 320

www.thehouseofbooks.com

www.overamstel.com

OVERAMSTEL

uitgevers

The House of Books is een imprint van Overamstel uitgevers bv

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veeleenvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

*Ik draag mijn boek op aan alle
kinderen die lijden in een oorlog.
Jullie zijn niet alleen.*

*Hoop doet leven, maakt
ons weer moedig en
maakt ons weer sterk.*

—ANNE FRANK

Noot van de auteur

Ik ben zo blij dat ik een boek mocht schrijven, want ik ben gek op boeken en ik ben gek op lezen. Ik ben een goede schrijver want ik oefen veel, maar voor het schrijven van mijn boek had ik toch een beetje hulp nodig. Mijn moeder en mijn redacteur, die dit boek heeft uitgegeven, hebben me geholpen om mijn verhaal in het Engels te vertellen. Het is een verhaal over al mijn herinneringen uit de oorlog... de fijne dingen, de enge dingen, en alles wat ik me kon herinneren. Ik heb geprobeerd om niets over te slaan en het goed te vertellen. Ik hoop dat je mijn boek leuk vindt. Ik hoop dat je na het lezen ervan anderen zult willen helpen.

Hallo wereld

Je kwam ter wereld op een volmaakte dag in juni, Bana. Warm, stralend, en wolkeloos. Ik keek uit het raam van de ziekenhuiskamer, mijn handen rustten op mijn dikke buik waarin ik jou voelde schoppen en bewegen alsof je niet kon wachten tot je er zou zijn, en ik dacht: een volmaaktere dag voor het begin van een nieuw leven bestaat er niet. Ik vergat heel even de pijn van de weeën en mijn angst voor wat er komen ging... in plaats daarvan dacht ik aan hoe ik straks in dit bed zou zitten, met jou stevig in mijn armen, en dat jij ditzelfde volle zonlicht voor het eerst zou zien, de warmte ervan op je gezichtje zou voelen; de kostbare eerste momenten van je schitterende leven.

We wachtten al heel lang op jou. Niet alleen je vader en ik, maar ook al je ooms en tantes en vooral je opa's en oma's, die hunkerden naar hun eerste kleinkind. Toen

mijn vader mijn huwelijk met jouw papa arrangeerde, spraken onze families af dat we de bruiloft zouden uitstellen totdat ik mijn school had afgemaakt. Daarna wilden we eerst wat tijd samen, als stel, om elkaar te leren kennen voordat we kinderen kregen. Maar omdat Ghassan en ik allebei de oudste zijn in onze familie, en de eersten die zijn getrouwd, zat iedereen te wachten tot er een kleintje kwam en wij een nieuwe generatie zouden beginnen. Dus praktisch vanaf de eerste dag dat we getrouwd waren, werd er bij elk diner of familiebezoek onvermijdelijk door iemand – meestal oma Alabed – op aangedrongen: ‘Het wordt tijd voor een baby.’

Wat ze niet wisten, is dat ik moeite had om zwanger te raken en ruim een jaar lang talloze artsen moest bezoeken. En maand na maand waarin het niet lukte, begon ik steeds meer te vrezen dat het nooit zou lukken, dat ik nooit moeder zou worden. Op een dag, midden in deze cyclus van hoop en teleurstelling, wandelden je papa en ik rond de Citadel van Aleppo, een van mijn favoriete plekjes. De oeroude stenen muren gaven me altijd een veilig en vredig gevoel. Aleppo is een van de oudste continu bewoonde steden van de hele wereld, Bana. Wist je dat? Ik vond het troostrijk om daaraan te

denken en me verbonden te voelen met ons verleden en de voorouders die in de loop van duizenden jaren op deze plek hebben rondgelopen.

Het was er altijd druk, met gezinnen en stelletjes, en dat was op deze dag niet anders. Er waren veel mensen die van de vroege lentedag genoten. Zo ging het voor de oorlog... allemaal doodgewone dagen: je vader ging naar zijn werk, ik ging op bezoek bij je opa's en oma's, deed boodschappen voor het avondeten en hielp oma Alabed met koken, en na het eten gingen we dan een ommetje maken.

Het is moeilijk om daar nu aan te denken. We gingen er gewoon van uit dat het leven altijd zo door zou gaan, zonder dat we wisten, of konden bevatten, wat de toekomst zou brengen. We hadden ons destijds met geen mogelijkheid kunnen voorstellen dat de plek waar we rondliepen, die er al eeuwen hetzelfde uitzag, weldra praktisch verwoest zou zijn. Dat lag echter allemaal in de toekomst; op die dag waren we gelukkig.

Je weet dat je vader soms wat stilletjes kan zijn, maar wanneer hij over de toekomst praatte, leefde hij altijd helemaal op. Hij had kort daarvoor een wiegje gekocht. Ik dacht dat het misschien ongeluk zou brengen,

aangezien ik nog steeds niet zwanger was, maar je papa is altijd optimistisch. Hij handelt alsof de toekomst en zijn dromen en plannen gegarandeerd zijn. Het is een van de dingen aan hem die me het allerliefst zijn. In die begintijd van ons huwelijk praatten we urenlang over het soort leven dat we graag wilden, en dat deden we ook tijdens onze wandeling. Vóór ons trok een klein meisje onze aandacht. Ze moet een jaar of vier zijn geweest. Ze was opvallend, met lang, dik haar en heldere, grijze ogen. We konden onze blik niet van haar afhouden, ze rende en lachte... mijn hart vulde zich met zoveel verlangen dat ik bijna bezweek onder het gewicht ervan. Je vader keek me aan en zei dat hij zich ons kind voorstelde zoals dit kind was: een dochter, een meisje met lang haar, vol energie en blijdschap. Een meisje dat wildvreemden zou betoveren. Op dat moment daalde er een kalmte over me neer. Op de een of andere manier wist ik dat ik zwanger zou raken; ik wist dat jij zou komen. En dat je een meisje zou zijn dat door iedereen geliefd zou zijn.

Er zijn maar een paar dierbare bezittingen die we uit Syrië hebben kunnen meenemen... een paar oude familiefoto's, een exemplaar van de uitnodiging voor onze bruiloft, lokken haar van de eerste keer dat jij en

je broertjes werden geknipt, en de zwangerschapstest die ik deed op de dag dat ik ontdekte dat jij zou komen. Wanneer ik naar het vervaagde blauwe streepje kijk, roept dat zelfs nu nog weer het gevoel op dat ik die dag had... toen ik overliep van opwindings vanwege de toekomst. Toen ik wist dat ik eindelijk moeder zou worden. Jouw moeder. Toen alles nog mogelijk leek en de toekomst onbegrensd.

Negen maanden later, toen je in mijn armen werd gelegd, keek je met je enorme bruine ogen in de mijne, en ik voelde een schok van liefde door mijn lichaam gaan, zo sterk dat het werkelijk een elektrische schok leek. Eerst bad ik tot Allah dat je gezond zou zijn en een goede ziel zou hebben. Ik zei mijn favoriete gebed uit de Koran op: 'Ik zoek mijn toevlucht tot de Heer van de Dageraad. Tegen het kwaad dat Hij geschapen heeft en tegen het kwaad van de nacht wanneer deze aanbreekt. En tegen het kwaad van de spuwsters op knopen. En tegen het kwaad van een afgunstige wanneer deze afgunstig is.' Dit vers had ik tijdens mijn zwangerschap van jou voortdurend hardop voor je herhaald omdat ik had gelezen dat je mijn stem kon horen, en ik wilde dat je geboren zou worden met kennis van God. Daarna boog

ik me over je heen en fluisterde mijn dromen voor jou in je oor zodat dat de allereerste woorden zouden zijn die je hoorde, en je vanaf dat moment die fluisteringen in je hart bij je kon dragen.

Je naam betekent 'boom' in het Arabisch. We hebben hiervoor gekozen omdat het een sterke naam is, en we een sterke kleine meid wilden. En dat ben jij, Bana... je bent sterk en je bent dapper. En wijs voor je leeftijd. Je bent een 'oude ziel', zoals dat heet. Je bent ter wereld gekomen met een wijsheid die voelbaar was en die aantrekkingskracht uitoefende op iedereen om je heen. Het vervult me nog steeds met trots.

Zelfs als baby al was je heel alert en observeerde je alles om je heen alsof je precies wist wat er gebeurde. Je wilde nooit slapen, alsof je nergens een moment van wilde missen. Wanneer we bij oma Alabed thuis met al je ooms en tantes bij elkaar waren, leek het alsof je de gesprekken volgde en namen je heldere ogen de gezichten van iedereen om je heen onderzoekend op terwijl je van hand tot hand ging en bewonderd werd. Iedereen wilde met je spelen of met je gaan wandelen, vooral je oom Nezar. We plaagden hem omdat hij je graag meenam naar het park of naar de bazaar omdat je zo schattig was dat alle knappe meiden

altijd wilden blijven staan om je te bewonderen, zodat hij met hen kon praten.

Weet je nog hoe blij je was toen je leerde lezen? Je was pas drie, mijn kleine slimmerik! Maar je mollige vingertjes gleden over de bladzijden van je favoriete boeken terwijl je geconcentreerd op je lip beet en zorgvuldig elk woord hardop spelde.

Dat maakt me zo gelukkig – dat je zo nieuwsgierig bent en altijd zo graag wilt leren – want in dat opzicht lijkt je op mij. Ik vond het heerlijk op school. Een van mijn favoriete jeugdherinneringen dateert van toen ik net iets jonger was dan jij nu, en voor het eerst naar school ging. Ik was altijd heel erg opgewonden wanneer mijn moeder, je oma Samar, me aan het einde van de dag kwam ophalen. Dan liepen we de twintig minuten naar huis en kon ik haar vertellen wat ik allemaal had geleerd... dat ik mijn naam kon schrijven en getallen van twee cijfers kon optellen en kon klokkijken. Het voelde alsof ik alles wat ik wilde weten niet snel genoeg kon leren. Jij bent net zo.

Toen ik je leerde lezen, stelde ik me altijd voor dat het nog maar een paar jaar zou duren voordat ik met jou naar school zou wandelen. Ik verheugde me er enorm op, op de dagen dat je mijn hand zou vastpakken en

honderduit zou vertellen over de spannende dingen die je leerde. En ook op het samen huiswerk maken, elke avond aan de keukentafel terwijl ik eten kookte. Ik had nooit kunnen vermoeden dat je niet naar school zou kunnen, omdat de scholen allemaal verwoest waren. Dat in plaats van aan de keukentafel zitten om huiswerk te maken, we eronder zouden wegkruipen terwijl er bommen om ons heen vielen. Of dat je jeugd – de veilige, gelukkige, vreedzame jeugd waarvan iedere moeder voor haar kinderen droomt – tegen de tijd dat je vier werd zou ontaarden in een nachtmerrie.

Je hebt drie volmaakte jaren gekend in Syrië, Bana. Ik hoop dat je die herinneringen van voor de oorlog nooit kwijtraakt... zwemmen met papa in het zwembad; de gekke liedjes zingen die Yasmin en jij altijd verzonnen; ons smeken om met je in het reuzenrad te gaan; de zoete geur van de jasmijn die in de lucht hing in ons tuintje op het balkon.

Ik hoop dat het vaderland uit je jonge jaren zich in jou heeft vastgezet, en dat je begrijpt dat het Syrische bloed en de trots van ons volk door je aderen stromen, waar je ook bent. Ik wil zo graag dat je het gevoel vasthoudt van omringd worden door je tantes, ooms, opa's

en oma's, ook al zijn we nu allemaal ergens anders. Ik wil dat de wetenschap dat je ergens bij hoort je bijblijft en je een veilig gevoel geeft. Dat de herinneringen uit je eerste, gelukkige levensjaren altijd in je mogen voortleven als een deel van je ziel om je kracht te geven, en als bron van hoop en moed.

Koester alles wat geweest is in je hart, Bana; het was prachtig.

Ik ben geboren met een glimlach op mijn gezicht

Mijn mama heeft me verteld dat ik ben geboren met een glimlach op mijn gezicht. Ze zegt dat ik altijd vrolijk was, ook al wilde ik nooit slapen omdat ik niets wilde missen.

Toen ik klein was had ik veel redenen om vrolijk te zijn. Mijn papa ging altijd met me zwemmen, in Alrabea Pool, dat vond ik het fijnste wat er was. Naar de schommels gaan

vond ik het op-één-na-fijnste. Ik ging ook vaak naar de bazaar met mijn ooms om mijn favoriete gelatinepudding Jell-O te kopen. (Altijd de rode, want dat is de lekkerste smaak.) Mijn familie ging vaak uit eten in een

restaurant, en dan kon ik met heel veel verschillende mensen praten. We gingen 's avonds ook vaak met zijn allen bij oma Alabed thuis eten, en dan waren er altijd een heleboel mensen, want ik heb veel ooms en tantes en vier opa's en oma's en twee overgrootmoeders. Ik had veel boeken die ik graag las, vooral mijn lievelingsboek, *Sneeuwwitje*. Ik ben gek op verhalen over prinsessen.

En een andere belangrijke reden om vrolijk te zijn: mijn kleine broertje. Ik bad dat mama een meisje zou krijgen, want ik wilde erg graag een zusje. Maar mijn broertje was piepklein en schattig, met dik zwart haar zo zacht als van een pop... dus het was geen ramp dat hij een jongen was. Toen

mama in verwachting was, had ik een naam uitgekozen voor een zusje: Warda. Dat betekent ‘bloem’, want ik ben ook gek op bloemen. Maar een jongen kun je geen Warda noemen. In plaats daarvan hebben we hem de naam Liath (dat betekent ‘leeuw’) Mohamed gegeven. We noemen hem Mohamed.

Ik was pas drie toen Mohamed werd geboren, maar ik zorgde goed voor hem. Ik bracht mama luiers wanneer ze hem moest verschonen, ik deed mijn speelgoed met hem en ik zei ‘Stil maar, stil maar’ wanneer hij hilde.

’s Avonds mocht ik Mohamed op schoot houden, en dan kwam mama naast ons zitten op de bank in de woonkamer

om ons voor te lezen. Papa kwam er altijd bij zitten in zijn favoriete stoel om ook naar mama te luisteren terwijl ze voorlas. Wanneer het verhaaltje afgelopen was, ging ik naar papa toe en klom bij hem op schoot terwijl mama Mohamed naar bed bracht. Mama zei dan tegen papa dat hij mij ook naar bed moest brengen, maar we vonden het allebei fijner wanneer ik op zijn borst in slaap viel. Hij vertelde me verhalen van toen hij klein was en ook een paar die hij gewoon verzon. Mijn favoriete verhaal ging over een mama-schaap dat haar kleintjes thuis achterlaat en tegen hen zegt dat ze voor niemand de deur mogen opendoen, behalve wanneer iemand het geheime woord kent, en dan komt er een wolf die de kleintjes wijsmaakt dat hij hun moeder is. Ze

doen de deur open, en de wolf eet de schaapjes op! Dat stuk vind ik stom. Maar de mama weet de schaapjes uit de buik van de wolf te krijgen en doet er stenen voor in de plaats.

Ik kon papa's stem door zijn borst heen voelen wanneer hij me die verhalen vertelde, en dan werd ik altijd helemaal warm vanbinnen. Papa's schoot was de fijnste plek ter wereld.

Dus er gebeurden niet zoveel nare dingen in mijn familie. Mama zei altijd dat we gezegend waren. Ik dacht dat mijn familie altijd gelukkig zou zijn.